

Rammeverk for samisk fjernundervisning

Dette rammeverket skal være et redskap for statsforvalterne for økt kvalitet og likeverdighet i tilbudene og gir informasjon til skoleeiere, foresatte og elever.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 05.01.2024

Mange av de elevene som har rett til opplæring i samisk, bor på steder der det ikke er tilgang på lærere med nødvendig kompetanse. Da har elevene rett til alternative opplæringsformer, som fjernundervisning, intensivopplæring, hospitering eller andre egnede undervisningsformer. For samiske elever uten muligheter for stedlig undervisning er fjernundervisning den vanligste måten å tilby opplæring på, og dette rammeverket gir noen føringer for organisering av slik opplæring. Retten til samisk opplæring er hjemlet i kap. 6 i opplæringsloven. Retten til alternative opplæringsformer er hjemlet i § 7-1 forskrift til opplæringsloven.

Mål for rammeverk for samisk fjernundervisning

Fjernundervisning skal holde høyt kvalitativt nivå slik at kompetansemålene i læreplanen for samisk som førstespråk eller samisk som andrespråk oppfylles og skal bidra til at samiske elever blir funksjonelt tospråklige.

Fjernundervisningen skal sidestilles med stedlig undervisning og undervisning som gis i alle andre skolefag. Rammeverket gjelder elever i hele grunnopplæringen.

Skoleeiers ansvar

Rammeverket handler først og fremst om fjernundervisning, men språksamlinger og hospiteringsopphold kan også være virkemidler for å bidra til at eleven når kompetansemålene og utvikler språket. Flere opplæringsformer kan kombineres.

Språksamlinger/hospiteringsopphold er en mulighet skoleeier kan velge å tilby elevene. Opplæringen skal være forsvarlig, men kan ha ulik form. Elever som får samisk opplæring gjennom fjernundervisning, har som regel ikke språkstøtte i sitt nærmiljø og får ikke praktisert språket utenom i samisktimene.

Språksamlinger og hospitering vil gi elevene anledning til å praktisere språket i en naturlig setting og knyttet til ulike aktiviteter og vil bidra til å styrke elevenes samiske identitet og tilhørighet.

Dersom skoleeier mener nettbasert opplæring i samisk alene er forsvarlig, vil det ikke være nødvendig med språksamlinger/hospitering. I motsatt fall vil språksamlinger/hospitering være nødvendig for å oppnå kompetansemålene i faget. Her er det ulike behov på de enkelte skolene i kommunene, og skolene må sørge for å involvere alle parter på en inkluderende måte.

Administrasjon og styring

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har koordineringsansvar for nordsamisk fjernundervisning, og Statsforvalteren i Nordland har koordineringsansvar for lulesamisk og sørsamisk fjernundervisning.

Utdanningsdirektoratet tildeler timer og utbetaler refusjon til kommuner basert på rapportert elevtall i GSI (Grunnskolen informasjonssystem) per 1.10, som gir opplæring i sørsamisk, lulesamisk eller nordsamisk.

Utdanningsdirektoratet tildeler timer og utbetaler refusjon til videregående skoler via fylkeskommunene i hele landet.

Det gis det tilskudd basert på elevtall, fordelt på trinn, språk og språkalternativene første- og andrespråk. Eventuelle timer som benyttes til språksamlinger eller hospiteringer ut over dette, gis det ikke særskilt tilskudd til. Kommunene kan avtale oppgjør seg i mellom for å dekke kostnader for språksamlinger/hospiteringer dersom disse gis ved en kommunal skole.

Statsforvalterens rolle er å påse at kvaliteten i samisk fjernundervisning er underlagt samme krav til ledelse, lærerkompetanse, mål, læreplanarbeid og resultat som øvrige krav i opplæringsloven. Statsforvalteren fører tilsyn for å påse at lovverket er implementert på skolen og i kommunen.

Veiledende kriterier for å tilby og motta fjernundervisning

Statsforvalterne i Troms og Finnmark og Nordland har ansvaret for å påse at følgende veiledende kriterier blir oppfylt for fjernundervisning.

Kriterier for den som tilbyr samisk fjernundervisning

1. Pedagogisk og samiskspråklig kompetanse
2. Kompetanse i fjernundervisningsdidaktikk

3. Kompetanse i bruk av tekniske verktøy i opplæringsøyemed

Kriterier for den som mottar samisk fjernundervisning/bostedskommune

1. Skoleeier har ansvar for å opprette et godt skole-hjem-samarbeid i forbindelse med fjernundervisning, jf. §7-1 i Forskrift til opplæringslova
2. Skoleeier er ansvarlig for å tilrettelegge for fjernundervisning på skolen
3. Rektor er ansvarlig for at kontaktlærer og fjernundervisningslærer har rutiner for vurdering

Statsforvalterne i Troms og Finnmark og Nordland har de siste årene arbeidet systematisk med å sikre at disse kriteriene oppfylles, slik at det kan settes konkrete krav til utformingen av samisk fjernundervisning. For å få dette til har systematisk kompetanseheving vært nødvendig.

Kompetanseheving

Statsforvalterne i Troms og Finnmark og Nordland koordinerer målrettede kompetansehevingstiltak innenfor følgende områder:

- Pedagogisk kompetanse
- Kompetanse i fjernundervisningsdidaktikk
- Samisk språkkompetanse
- Vurderingskompetanse
- Kompetanse i bruk av digitale verktøy

Arbeidet med kompetanseheving baserer seg på innspill og tilbakemeldinger fra aktørene i fjernundervisningsarbeidet.

Statsforvalterne søker samarbeid med de universitetene og høyskolene som har samisk i fagkretsen og med eventuelt andre relevante samarbeidspartnere for kompetanseheving.

Informasjon

Statsforvalterne i Troms og Finnmark og Nordland er ansvarlige for at det gis relevant og oppdatert informasjon til skoleeiere i hele landet om retten til samisk opplæring og muligheter for alternative opplæringsformer, som fjernundervisning.

Statsforvalterne gir informasjon til tilbydere av samisk fjernundervisning om pedagogiske krav og kompetansekrav, samt om økonomiske rammer for tilbydere.

Informasjonen omhandler elevens rettigheter, organisering av opplæringstilbudet og kontaktinformasjon

om tilbydere.

Kommunene og fylkeskommunene informeres også om rutiner for tildeling av timer til opplæring i samisk, refusjon for utgifter til opplæringa, variasjon i pris hos ulike tilbydere og muligheter for eventuelle språksamlinger eller hospiteringsopphold.